

Justis- og beredskapsdepartementet
Politiavdelingen

Deres referanse:
25/2181

Dato:
13.06.2025

Høring – forslag til endringer i politiregisterforskriften § 9-7

Norsk Journalistlag (NJ) er både en fagforening for redaksjonelle medarbeidere i redaktørstyrte medier, frilansere, samt studenter som utdanner seg til journalistyrket. Vi arbeider for å ivareta medlemmenes journalistfaglige interesser, og verner om den redaksjonelle uavhengigheten og ytringsfriheten. NJ har i dag i rundt 8700 medlemmer.

NJ vil benytte denne høringsrunden til å understreke at dersom departementet nå åpner for at politiet kan dele opplysninger med banker og finansinstitusjoner, er det på høy tid også å utrede politiets adgang til å gi opplysninger til redaktørstyrte journalistiske medier.

Etter politiregisterloven er taushetsbelagte opplysninger underlagt strenge begrensninger, særlig av hensyn til personvern og etterforskningsskritt. Slike hensyn er viktige, men må veies mot de grunnleggende menneskerettslige forpliktelsene Norge har etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK).

Etter EMK artikkel 10 har mediene, på vegne av allmennheten, et særskilt menneskerettslig vern for å motta og formidle informasjon av allmenn interesse («public watchdog»). Dette omfatter også tilgang til informasjon som kan bidra til samfunnskritikk og kontroll med offentlige maktorganer, som politiet.

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i storkammeravgjørelsen *Magyar Helsinki Bizottság mot Ungarn* (2016) foretatt en prinsipiell avklaring av når nektet innsyn i offentlig informasjon kan utgjøre et inngrep i ytringsfriheten etter EMK artikkel 10.

Dommen oppstiller fire kumulative vilkår for at retten til tilgang til offentlig informasjon skal omfattes av vernet etter artikkel 10 nr. 1 (avsnitt 157–170). Disse vilkårene er blant annet lagt til grunn av Høyesterett i HR-2021-526-A. Dersom vilkårene er oppfylt, er innsynsretten en del av den konvensjonsfestede ytringsfriheten.

Selv om EMK artikkel 10 nr. 1 kommer til anvendelse, kan innsyn fortsatt nektes dersom vilkårene for begrensning i artikkel 10 nr. 2 er oppfylt. Det kreves da at avslaget har hjemmel i lov, ivaretar et legitimt formål, og fremstår som nødvendig i et demokratisk samfunn.

Nødvendighetsvurderingen etter artikkel 10 får også anvendelse ved opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt. EMD har i flere avgjørelser – blant annet storkammerdommen *Stoll mot Sveits* (2007), særlig avsnitt 100 og 128, og *Girleanu mot Romania* (2018), særlig avsnitt 95 – understreket at det må foretas en konkret avveining mellom hensynene bak taushetsplikten og ytringsfrihetens betydning i det aktuelle tilfellet.

Dette innebærer at EMK artikkel 10 kan danne et selvstendig rettsgrunnlag for å fravike nasjonal taushetsplikt og gi innsyn. At en opplysning er underlagt taushetsplikt etter politiregisterloven, er dermed ikke i seg selv avgjørende. Taushetsplikten vil kunne oppfylle lovskravet i artikkel 10 nr. 2, men det må i tillegg vurderes om avslaget er forholdsmessig og nødvendig i et demokratisk samfunn.

Retten til informasjon er altså ikke absolutt, men må alltid vurderes konkret og i lys av menneskerettighetenes krav til åpenhet, ytringsfrihet og demokratisk kontroll.

NJ mener derfor det er et rettssikkerhets- og ytringsfrihetsspørsmål å utrede hvordan informasjonsutveksling mellom politiet og mediene kan reguleres i tråd med EMK og de særlige forpliktelsene som følger av pressens samfunnsoppdrag.

Vennlig hilsen,

Dag Idar Tryggestad
leder

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.